

snart kunne bringes i mål, men vi afventer stadig en endelig afgørelse. Endvidere har der været et samarbejde omkring revideringen og trykningen af Dansk Musikterapeutforenings "Ethiske principper", hvor DM bl.a. støttede genoptrykningen økonomisk, samt godkendte hæftets juridiske indhold. Af andre aktuelle samarbejdsforhold kan næv-

nes rådgivning i forbindelse med DMTF's professionelle fremståen såvel internt som udadtil, rådgivning om PR-initiativer, samt diverse diskussioner og mailkorrespondance vedr. vores forenings struktur, vedtægter, medlemstyper, samt om fagets udvikling og om DMTF-medlemmers arbejdsforhold og placering generelt i samfundet.

BOGANMELDELSE

Tøsne og forsytia

– noget om livet med Alzheimers

Anmeldt af **Hanne Mette Ochsner Ridder**, professor ved Musikterapiuddannelsen og Forskerprogrammet i Musikterapi, Aalborg Universitet. Kontakt: hanne@hum.aau.dk

Thomas Bredsdorff (2017). *Tøsne og forsytia – Noget om livet med Alzheimers*. København: Gyldendal. 232 sider. Pris: 250 kr.

Bogen er skrevet i de rolige stunder hvor Lene, som har Alzheimers sygdom, sover. Den er skrevet af en pårørende som sidder der midt i sin hverdag med demenssygdommen helt inde på livet. Han er samtidig en pårørende som kan noget med ord og som formår at indfange nuet og oplevelserne. Som læser får vi åbnet døren ind til stuen med ham og Lene, ind til mødet med lægen, i dagtilbuddet, på weekend, i trafikken, og ind til de mange andre nu'er, han oplever i livet med Alzheimer. Han beskriver sin kone Lenes tryghedsbehov, der er gigantisk som et lille barns, men uden at man skal opdrage – måske nærmere neddrage. Med forfatteren Thomas Bredsdorffs egne ord: Fanden til opgave.

Jeg skulle holde et foredrag om musikterapi og demens. Oplægget var klart og færdigt.

Men så læste jeg bogen, og efter at have fået et kig ind i det Bredsdorffske univers og medlevet episoder af et liv med demens helt tæt på, udskiftede jeg hele første del. Det, jeg ville indlede med om musik og demens, sagde Bredsdorff så meget mere præcist og klart. Et eksempel på en af hans rammende og illustrative beskrivelser er, hvor han indfanger den særlige og intense kontakt, Lene får med barnebarnet Alba. De første møder med nyfødte Alba vækker ikke noget videre i Lene, men da det endelig sker, indfanger Bredsdorff øjeblikket:

"En måned senere er forbindelsen der. Den tændes som var den en elektrisk kontakt, da den lille griber fat om hendes fremstrakte fingre. Lene synger lige så sagte, 'Stille, hjerte, sol går ned'. Albas store grønblå øjne stirrer på det mærkelige væsen med de mærkelige toner..." (Bredsdorff 2017, s. 38).

Han fortæller om hvordan det er uklart for Lene hvem det lille barn er. Det roder hun rundt i. Men efter øjeblikket med Alba og sangen er der knyttet et bånd. Selvom Lene ikke kan sætte ord på, kan hun gennem musikken kommunikere ønsket om at være sammen med Alba:

”– Skal vi ikke over og besøge ..., siger Lene, og nynner så Laubs vidunderlige melodi til Aakjærs ‘Stille, hjerte’. Den lilles navn kan hun sjældent huske, teksten til sangen heller ikke. Men melodien har indtaget navnets plads. Næsten daglig plager Lene for at komme over og hilse på Stille, hjerte” (Bredsdorff 2017, s. 38).

Den ordløse og musikalske kontakt mellem Lene og Alba beskrives også med en episode hvor de to spejler hinandens mimik og bevægelser: *”Musikken og bevægelserne er de fælles om”* (s. 39). Lene er oplært i klassisk piano, fortæller Bredsdorff, og har aldrig improviseret en tone, men hun kan stadig spille indlærte klaverstykker fra tidligere (s. 39). Men så viser det sig at hun faktisk kan improvisere. Klart, humoristisk og intelligent, selvom hun udelukkende har spillet efter noder. Bredsdorff undrer sig og holder den neuropatiske ideologi (som forklarer hjerne-sygdommes naturvidenskabelige årsag) op mod den romantiske ideologi (som insisterer på den syges basale sundhed inde bag sygdommen). Kan man virkelig blive en gammel olding uden at blive syg? Er alderdommen en illusion? Har den gamle noget i vente som hverken er en parodi på det svundne eller en fortsættelse?

Lenes talent for at improvisere vækkes til live i musikterapien med Hugo. Trods de fremadskridende aftryk af demenssygdommen får Lene i improvisationerne adgang til noget legende og udtryksfuldt. Et nyt kommunikerende lag, et musikprog:

”Hun sidder ved tangenterne på kirkens flygel og improviserer en musikalsk samtale med Hugo på harmonika. Hendes frasering er klar som glas. Det er en humoristisk samtale, med præcise begyndelser og afslutninger. Lene, der ikke længere kan sige en sætning på dansk med grundled og udsagnsled, taler fuldstændig klart musikprog. [...] Her, i improvisationerne på klaveret, er hun den intelligente, morsomme [...] kvinde jeg elskede” (Bredsdorff 2017, s. 189).

Forfatteren Thomas Bredsdorff er 80 år og professor emeritus i nordisk litteratur fra Københavns universitet. Musikterapeuten, Hugo Jensen, møder han når han er med til flere af Lenes musikterapisessioner. (Se også Hugos artikel i dette nummer af Dansk Musikterapi, og links til hans kandidatspeciale samt videoklip fra musikterapien under Dokumentation og forskning.)

Bogen starter med at det er vinter. En vinter afsluttes vel med tøsne som bringer os videre til foråret? Men Bredsdorff beskriver tøsne uden håb, som et billede på de plamager af sygdom der spreder sig i Lenes hjerne. Jeg tænker at når sneen er smeltet, kommer de blomstrende forsyntia som noget forandrende nyt (om de dufter eller ej), voksende ud af den smeltede sne. Forsyntia som insisterer på det sunde i det syge. Eller er det en duftløs, gul fortvivlelse midt i at alt faktisk er så godt som det kan blive? Fortvivlelse og visdom kan betragtes som to sider af samme sag, og historien om Lene og Thomas er fortvivlende, men samtidig fuld af visdom. Jeg kan kun anbefale dig at læse bogen, om du er fagperson, pårørende eller en, der har mod på at blive rusket op i dit syn på sundhed, sygdom og aldring. Hvis jeg kunne give anmelderstjerner eller -hjerter skulle denne bog have så mange som muligt.